

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація: 014.12 (Образотворче мистецтво)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «2» вересня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024р.

1. Загальна інформація	
Назва навчальної дисципліни	Педагогіка і психологія в мистецькій освіті.
Викладач (-і)	Тимків Богдан Михайлович
Контактний телефон Викладача	+38 0500500951
Е-mail викладача	bohdan.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	офлайн/онлайн
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Зміст навчання дисципліни «Педагогіка і психологія в мистецькій освіті» забезпечується освітньою програмою за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Спеціальність 014. 12 – Середня освіта. "Образотворче мистецтво". Дисципліна «Педагогіка і психологія в мистецькій освіті.» у навчальному плані належить до циклу загальної підготовки, обов'язкові дисципліни і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Мета курсу «Педагогіка і психологія в мистецькій освіті.» надати студентам магістратури цілісної і логічно-послідовної системи знань про:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації; – теоретичні, організаційно-процесуальні, методичні засади процесу навчання і виховання молоді, її наукової та професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; – методики і методології викладання мистецьких дисциплін; – розкрити структуру та напрями реформування вищої освіти загалом та мистецької зокрема. <p>Сформувати фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> здатність організувати навчальний процес з образотворчого мистецтва на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів; проектувати та організувати навчальний процес на рівні групи, розділу, теми, заняття, педагогічної ситуації; здатність здійснювати відбір методів, форм і засобів навчання образотворчому мистецтву та ДПМ, спрямованих на розвиток здібностей студентів та їх виховання; здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів; здатність керувати дослідницькою діяльністю у позанавчальній роботі; здатність використовувати інформаційні технології у навчанні; здатність формувати в студентів уміння користуватися мовою образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання із видів образотворчого мистецтва та ДПМ. <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – набуття знань про основні педагогічні категорії і поняття, закономірності функціонування системи вищої освіти і її складових (навчально-виховний процес, Болонський процес, викладач, студент, дуальна освіта тощо); – ознайомлення з інноваційними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, виховання, управління в системі вищої та загальної освіти; 	

- розвиток професійного мислення, формування усвідомлення високої значущості педагогічної праці у суспільному прогресі людства, розвиток практичних умінь і навичок творчого дослідницького підходу до організації педагогічної діяльності;
- накопичення початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно- експериментальних форм педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістр повинен **знати**:

- основи загальної педагогіки вищої школи; дидактичні принципи організації навчально-виховного процесу;
- методи навчання та виховання;
- методи педагогічного впливу на особистість;
- закономірності професійного становлення фахівця з вищою освітою;
- психологічні аспекти організації мистецької діяльності;
- психологію професій-но-педагогічної взаємодії у системі «викладач-студент»;
- психологічні характеристики особистості та професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Вміти:

- застосувати методи та прийоми педагогічного впливу на особистість;
- використовувати знання з педагогіки в організації навчання, управлінні колективом, стимулюванні соціальної активності;
- застосовувати педагогічні знання в організації учбової діяльності та вихованні студентів, а також при вирішенні конкретних завдань майбутньої науково-педагогічної діяльності;
- налагоджувати оптимальну педагогічну взаємодію зі студентами, конструктивно розв'язувати можливі міжособистісні конфлікти у взаєминах зі студентами;
- володіти технікою використання методів педагогічного дослідження у вивченні та впровадженні ефективних форм і методів навчання і виховання; методологічними методами в організації мистецької діяльності студентів

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

ЗК 2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК 7. . Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження на засадах академічної доброчесності, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

Компетентності для предметної спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПК)

ПК1. Здатність усвідомлювати проблеми становлення й розвитку класичного і сучасного образотворчого мистецтва та педагогічної теорії і практики його навчання.

ПК2. Здатність аналізувати, критично осмислювати, знаходити й розв'язувати протиріччя в художньо-творчих процесах та мистецько-освітніх явищах.

ПК3. Здатність до теоретичних та експериментальних наукових пошуків у галузі образотворчого мистецтва та художньої педагогіки.

ПК4. Здатність глибоко розуміти сутність понять естетичного, образотворчого, психолого-мистецького та художньо-педагогічного тезаурусів.

ПК5. Здатність поповнювати фаховий запас спеціальних мистецтвознавчих та психолого-педагогічних знань.

ПК6. Здатність оволодівати академічно-творчими вміннями і навичками з різних видів і технік аналогового й цифрового образотворчого мистецтва та методами і технологіями їх формування в учнів.

ПК7. Здатність розвивати власну графічну, живописну, формотворну, композиційну та художньо-педагогічну майстерність.

ПК8. Здатність толерантно взаємодіяти в системі мистецько-освітньої комунікації, в тому числі на засадах інклюзії.

ПК9. Здатність успішно виконувати естетико-виховні, художньо-дидактичні, творчо-розвивальні, арт-терапевтичні та мистецько-просвітницькі функції професійної діяльності в закладах середньої та фахової передвищої освіти.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН3. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН5. Описує методiku розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.

РН6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН7. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН8. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН1. Усвідомлює значущість національної та світової спадщини образотворчого мистецтва для навчання, виховання й розвитку особистості.

РН2. Орієнтується на художньо-естетичні цінності різних видів і жанрів класичного і сучасного образотворчого мистецтва.

ПРН3. Аналізує й узагальнює історичні віхи становлення й розвитку образотворчого мистецтва в його видовому, жанровому та стилістичному розмаїтті.

ПРН4. Знає і використовує термінологію образотворчого мистецтва в академічно-творчій, науково-дослідній та художньо-педагогічній діяльності.

ПРН5. Забезпечує наступність образотворчих і художньо-педагогічних традицій та інновацій.

ПРН6. Володіє образотворчою грамотою та різними виконавськими техніками на необхідному й достатньому рівні сприйняття, аналізу, оцінки та практики створення художнього образу графічними, колористичними й формотворними засобами.

ПРН7. Володіє аналоговими та цифровими технологіями образотворення.

ПРН8. Визначає актуальні мистецтвознавчі і художньо-педагогічні проблеми та використовує відповіді наукові методи їх розв'язання.

ПРН9. Знаходить, систематизує, аналізує й опрацьовує наявну навчальну і наукову інформацію з образотворчого мистецтва й споріднених галузей знань та створює наукові тексти мистецтвознавчого, художньо-дидактичного і мистецько-освітнього змісту державною й іноземною мовами.

ПРН11. Використовує сучасні інформаційно-комунікаційні, комп'ютерно-графічні, мереживні і мультимедійні технології та технічні засоби навчання.

ПРН12. Забезпечує толерантну комунікативну взаємодію між учасниками художньо-педагогічного процесу, творчий характер навчання образотворчого мистецтва та високий рівень засвоєння знань, умінь і навичок.

ПРН13. Створює безпечні художньо-педагогічні умови в мистецько-освітньому середовищі закладів загальної середньої та фахової передвищої освіти.

ПРН14. Популяризує й збагачує скарбницю національної художньої культури та прогресивні методики і технології навчання образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	014 «Середня освіта»	1 (магістратура)	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. . Вступ. . Загальна характеристика вищої освіти та її складових як системи і процесу.	2		5
Тема 2. Поняття про методи, форми та прийоми навчання у ЗВО та профільній школі.	2		5
Тема 3. Дидактичні вимоги до проведення лекцій. Методи активізації пізнавальної діяльності студентів	2		5
Тема 4. Особливості технології і техніки організації та проведення семінарів, практичних, індивідуальних занять	2		5

Тема 5. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної роботи студентів	2		5
Тема 6. Технології навчання у вищій школі.	2	2	10
Тема 7. Інноваційні психолого-педагогічні технології активізації навчання	2	2	10
Тема 8. Організація проблемного навчання.	2	2	10
Тема 9. Види інтерактивних технологій.	4	4	15

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Семінарські заняття – 30 балів, Контрольна робота – 5 балів; Екзамен (тестові завдання) – 50 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 15.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 5 балів Семінарські заняття – 30 балів Самостійна робота – 15.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - екзамен; Форма здачі – (тести).

7. Політика навчальної дисципліни

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. Посібник / О.П. Рудницька. Тернопіль: навчальна книга. Богдан, 2005. 360 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
3. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
4. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях : навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с
5. Кіреєва І. В. Психолого педагогічні аспекти самостійної роботи студентів у ВИШі: [Електронний ресурс]. Режим доступу: bdpu.org/pedagogy/ua/files/2014/2/14.pdf – Назва з екрана.
6. Котлярова О.О. Використання рейтингового оцінювання студентів за умов кредитно-модульної системи навчання [Електронний ресурс]. 9 с. Режим доступу до журн. : <file:///C:/Users/User/Desktop/11kooksn.pdf>.
7. Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах від 26.02.2010 № 1/9- 119[Електронний ресурс]. Режим доступу : old.mon.gov.ua/images/files/osvita/Evrointehraciya/list_mon_119.doc
8. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник / За заг. ред. О. Г. Мороза. К.: Нпу, 2003. 267 с.
9. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
10. Проекти стандартів вищої освіти. – <http://mon.gov.ua/activity/education/reformaosviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoyiosviti.html>
11. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі : навч. посіб. / за ред. М. В. Артюшиної, О. М. Котикової, Г. М. Романової. К. : КНЕУ, 2007. 528 с.
12. Рашкевич Ю.М. ЄКТС та нові стандарти вищої освіти [Електронний ресурс]. 2015. Режим доступу до журн. : <http://nature.pnu.edu.ua/pdf/ЕКТ.pdf>
13. Рашкевич Ю.М. Розроблення освітніх стандартів та освітніх програм [Електронний ресурс] / Ю.М. Рашкевич. 2015. Режим доступу до журн. : <http://nature.pnu.edu.ua/pdf/ЕКТ.pdf>
14. Тарасова О. Інтерактивні методи навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів під час лекційних занять [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.psyh.kiev.ua>. Назва з екрана.

Додаткова література:

15. Береза І. С. Впровадження технології комп'ютерного тестування для оцінювання

знань студентів ВНЗ [Електронний ресурс] // Педагогіка вищої та середньої школи. 2017. Вип.

1. С. 3-12. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2017_1_3

16. Береза І. С. Впровадження технології комп'ютерного тестування для оцінювання знань студентів ВНЗ. // Вища освіта України. 2017. № 1. С. 3-12.
17. Гладуш В. А., Лисенко Г. І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія. Навч. посіб. Д., 2014. 416 с.
18. Грицюк Л.К., Сірук М.В. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу: Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. №17. 2011. С. 9-14.
19. Дубасенюк О.А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки // Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: Монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2009. С. 14-47.
20. Тимків Б. Формування професійної компетентності майбутніх вчителів образотворчого мистецтва у процесі вивчення фахових дисциплін. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного ун-ту ім.Івана Франка /ред.-упоряд. М.Пантук, А.Душний, І.Зимомря. Дрогобич: Вид.дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Т.5.
- 21.

Інформаційні ресурси

22. Бібліотека ПНУ ім. В.Стефаніка – вулиця Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000;
23. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка – вулиця В'ячеслава Чорновола, 22, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область, 76000
24. Internet.

Викладач: Тимків Богдан Михайлович,

професор, завідувач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну